

Jaarverslag
&
Financieel Jaarverslag
over het jaar
2019

STICHTING ROBERT A. LEVISSON
Zuidelijke Wandelweg 41 • 1079 RK Amsterdam • Netherlands
contact@levisson.nl • www.levisson.nl • Tel. +31 (0)20 54 00 133
IBAN: NL88 ABNA 0400 3782 13 • KvK: 34178043 • ANBI: 811001994

Rabbijn Robert A. Levisson (1913-2001) was één van de grote voormannen binnen het Nederlands Verbond voor Progressief Jodendom. Hij was de zoon van de oprichter van de Liberaal Joodse beweging in Nederland. Na de Tweede Wereldoorlog richtte hij de LJG Den Haag weer op en werd hij één van de grote liberale leiders in het land. Hij was een wijs mens, een begenadigd spreker en schrijver en een voorvechter van Israël.

Jehie zichro baroech - יהי זכרו ברוך - Zijn nagedachtenis zij gezegend

Inhoud

Inleiding	4
------------------	---

1. Het jaar 2019

David Lilienthal-lezing	5
Semicha Joram Rookmaaker Rabbijnstudent	
Mini-symposium Joodse vader	6
Terugkomdag Ba'al tefilla cursus	
Nascholing van de voorzangers	
Rimon-Liberaal Joods Landelijk Onderwijs Centrum	7
Communicatie	8
Sidra van de Week	
Bibliotheek	
Management Team	
Samenstelling bestuur, leiding en commissies	9
Vertrouwenspersoon	10
Donateurs	11
Beleidsplan komende jaren	
Plannen voor 2020	

2. De Financiering

Financieel jaarverslag over het boekjaar 2019	13
Balans per 31 december 2019	
Staat van baten en lasten over 2019	14

Inleiding

Hoogtepunt het afgelopen verslag jaar (2019) was natuurlijk de semicha van Joram Rookmaaker. In een prachtig volle sjoel kregen we weer een nieuwe rabbijn aan onze Liberaal Joodse stam. Het was een gedenkwaardige ceremonie, het Levisson instituut waardig in nauwe samenwerking met de LJG Amsterdam, waar Joram, naast zijn krijgsmacht functie, parttime rabbijn is. Op deze manier kunnen we blijven bouwen aan het (Liberaal) Jodendom in ons land, en natuurlijk in Amsterdam.

Inmiddels is een aantal afgestudeerden aan de Ba'al tefilla cursus in verschillende gemeenten inzetbaar. Een fijne ondersteuning voor het rabbinaat in het algemeen en de verschillende kehillot in het bijzonder. Annette Böckler was onze enige rabbijnstudent, en in feite ook leraar, want ze gaf les aan de Ba'al tefilla cursus. Ik kan u nu ook, buiten dit verslagjaar, zeggen dat we een nieuwe student hebben, die in 2020 begint met de rabbijnenopleiding: Asjer Waterman. Asjer is zeker geen onbekende in de LJG Amsterdam (hij is inmiddels een van onze vaste ba'alee koree), in Haboniem, en hij heeft zijn Masters in Hebreeuwse studie behaald aan de Universiteit van Amsterdam. Dit is waar het Levisson instituut aan werkt: weer een nieuwe generatie rabbijnen uit eigen kweek opleiden voor onze Nederlandse gemeenten. We hebben dit jaar afscheid genomen van prof. dr. Reinier Munk, die jarenlang een van onze steunpilaren was wat betreft het academisch onderwijs. Hij was lid van de Academische Commissie, en heeft zelf ook jarenlang filosofie onderwijs gegeven aan onze rabbijnstudenten. Mijn enorme dank gaat uit naar Reinier voor alles wat hij heeft gedaan om het onderwijs op academisch niveau te houden. We zijn blij dat we dr. Ortal-Paz Saar als nieuw lid van de academische commissie mogen verwelkomen, als opvolger van Reinier.

Zoals u ook in dit jaarverslag leest is er een commissie opgericht om het jeugdonderwijs van alle Liberaal Joodse Gemeenten in ons land, die onder het Verbond voor Progressief Jodendom vallen, te verbinden met elkaar. De Verbonds Commissie Onderwijs (VCO) heeft tot doel de communicatie soepel te laten verlopen en vooral de ideeën en ontwikkelingen met elkaar te bespreken en eventueel over te kunnen nemen. Ik zit deze commissie voor, vanuit het Levisson Instituut als decaan en namens het Verbond. Dit ook omdat het Levisson de laatste jaren het bestuur van Rimon is geweest, het landelijke onderwijscentrum.

Mijn dank gaat ook weer uit naar ieder die zich meestal belangeloos inzet voor ons Instituut: het Bestuur, de Academische Commissie, de Beroepsvoorbereidende Commissie, mijn collegae van het Management Team, en met name onze enige onbetaalbare betaalde kracht: directeur Francine Püttmann.

Onderwijs is essentieel om het Jodendom in stand te houden. Het is 'education permanente', ofwel: permanent onderwijs. Dat begint op het moment van geboorte en stopt pas als we dit tijdelijk leven verlaten naar het eeuwig leven toe. Een mooie uitspraak is: 'Onderwijs zonder visie, is als de huidige tijd zonder toekomst'. Wij streven ernaar om ons onderwijs, zowel academisch als pastoraal, als de rabbijnse praktijk, op het hoogst mogelijke niveau aan te bieden. Wij willen vandaag de beste mensen opleiden om onze kehillot verder inspiratie te geven, te leiden, en op hun beurt weer als rabbijnen voor de kehillot leraren te zijn. Zo streven we ernaar dat het Levisson Instituut een van de steunpilaren is en blijft van het Jodendom in ons land.

Rabbijn mr. Menno ten Brink
decaan Levisson Instituut

1. Het jaar 2019

David Lilienthal-lezing

De jaarlijkse David Lilienthal-lezing en tevens de opening van het nieuwe academische jaar, werd onder grote belangstelling op 13 november gehouden.

Voorzitter Ella Wijnschenk-Oesterman gaf met een Powerpoint presentatie een overzicht van de geschiedenis en activiteiten van het Instituut. Ook rabbijn Menno ten Brink, decaan van het Levisson Instituut, sprak enkele woorden en introduceerde de gastspreker.

Gastspreker was dirigent Jules van Hessen. Hij sprak over *Mahler, Gershwin en Bernstein. Drie "Joodse" grootmeesters. Kan je dat horen?* Met filmpjes en geluidsfragmenten omkleedde hij zijn verhaal.

Semicha Joram Rookmaaker

Onze rabbijnstudent, Joram Rookmaaker, rondde zijn studie in december 2018 af. In een volle sjoel in de LJG Amsterdam ontving hij tijdens een feestelijke ceremonie op 6 januari 2019 zijn semicha (rabbinale bevoegdheid) van rabbijn Menno ten Brink, geassisteerd door rabbijn David Lilienthal.

Voor foto's en video's van de semichadienst zie <https://www.levisson.nl/fotos-videos/semicha-2008/>

Veel aandacht was er in de pers voor deze semicha, waarin Joram ook geïnterviewd werd. Zie <https://www.levisson.nl/over-ons/levisson-in-de-pers/>

Rabbijn Rookmaaker is thans werkzaam als tweede rabbijn van LJG Amsterdam en als krijgsmachtrabbijn.

Rabbijnstudent

Vanaf 1 januari 2019 is Annette Böckler onze nieuwe rabbijnstudent. Zij is Duits, maar woont en werkt in Zürich. Regelmatig komt zij een weekend naar Amsterdam voor lessen en tussendoor krijgt zij les via internet.

Voorheen was zij aan het Leo Baeck College in Londen docent Tenach en liturgie en bibliothecaris. Na haar vertrek in 2017 naar Zürich begon zij in Londen aan de rabbijnopleiding. Het bleek voor haar te ingewikkeld om de studie bij het Leo Baeck College te vervolgen en

daarom is zij overgestapt naar het Levisson Instituut, dat haar een meer op maat gemaakt programma kon aanbieden. Zij was al bekend bij het Levisson als docent liturgie tijdens de voorzangersopleiding (2007-2009) en de ba'al tefilla cursus (2018).

Zij wordt niet opgeleid om in Nederland als rabbijn werkzaam te zijn, maar zal in de toekomst wel zo nu en dan taken kunnen vervullen.

Mini-symposium 'Joodse vader'

Joram Rookmaaker rondde zijn rabbijnopleiding af met een scriptie over het Nederlandse Liberaal Joodse beleid ten aanzien van mensen met een Joodse vader. Op zondagmiddag 16 juni organiseerde het Levisson Instituut samen met LJG Amsterdam een mini-symposium over het LJG-beleid ten aanzien van mensen met een Joodse vader.

Als inleider sprak Joram Rookmaaker over het beleid van de LJG ten aanzien van mensen met een Joodse vader, de belangrijkste halachische teksten en de ontwikkeling van het LJG-beleid op dit gebied. Enkele sprekers spraken over hun persoonlijke ervaringen en in een paneldebat met rabbijnen Menno ten Brink en Marianne van Praag en JMW-medewerkster Roos van den Berg werden vele vragen uit de zaal beantwoord.

Terugkomdag Ba'al tefilla cursus

Op 17 november werd een terugkomdag met de deelnemers aan de ba'al tefilla cursus gehouden. De deelnemers hadden tijdens de cursus in 2018 geleerd sjabbat- en sjiwwediensten te leiden, als er geen rabbijn beschikbaar was. Intussen leidt een aantal van hen regelmatig diensten in de eigen gemeente en zijn sommigen ook al bij andere gemeenten gevraagd een sjabbatdienst te leiden. Op de terugkomdag werden de ervaringen uitgewisseld en werd onder leiding van Annette Böckler en Menno ten Brink teksten gelerd. Deelnemster Rebecca van Leeuwen gaf een presentatie workshop.

Lees een interview met twee deelnemers over hun ervaring met de cursus:

www.levisson.nl/opleidingen/baal-tefilla/

Nascholing van de voorzangers

In het verslagjaar hebben twee nascholingen van de voorzangers plaatsgevonden:

3 februari: thema ademtechniek en resonantie

1 september: thema de Hoge Feestdagen

Beide nascholingen stonden onder leiding van Gilad Nezer en Shura Lipovsky. Ook nu kregen elk van de deelnemers weer de kans iets uit de sidoer of machzor te zingen met daarop feedback van de twee docenten.

Opvallend is dat de laatste jaren steeds meer nieuwe mensen de nascholing volgen. Zij zijn niet de deelnemers van de opleiding tot sjaliach tsiboer die het Levisson Instituut in 2007-2009 heeft georganiseerd. Daarom zal in het najaar van 2020 een nieuwe cursus door het Instituut worden

gestart. De nascholing zal ook een andere invulling gaan krijgen dan de laatste paar jaar heeft plaatsgevonden.

Zie voor de nieuwe cursus: <https://www.levisson.nl/opleidingen/voorzanger/>

Rimon - Liberaal Joods Landelijk Onderwijs Centrum

In 2019 heeft Rimon twee landelijke bijscholing voor de leerkrachten georganiseerd. In april ging het om het thema van het Talmoed Tora weekend: Joodse gemeenten in Nederland. Vertegenwoordigers van verschillende gemeenten hebben hierbij een presentatie gehouden over hun eigen gemeente of gemeenten in hun omgeving.

In december was er een bijscholing rondom het nieuwe lesboek *Ivriet in Sjoel*, gegeven door de auteur Henny van het Hoofd. In dit nieuwe lesboek staan teksten uit de sidoer en wordt grammatica, vocabulaire en achtergrondinformatie behandeld. Het boek is een vervolg op de boeken *Hoi ik lees Ivriet* en *Hoi ik schrijf Ivriet*.

In overleg tussen het Levisson Instituut en het Verbond is besloten om in 2019 het halfjaarlijkse overleg met de hoofden onderwijs uit de gemeenten te vervangen door een Verbondscommissie Onderwijs. Hierin nemen alle hoofden Talmoed Tora, Rimon, de met jeugdonderwijs belaste rabbijnen en een vertegenwoordiger van het Verbond zitting. Rabbijn Menno ten Brink, decaan van Levisson en rabbijn van LJG Amsterdam, zit dit overleg voor. Het doel van de Verbonds Commissie Onderwijs (VCO) is om meer gewicht te geven aan het belang van het Talmoed Tora onderwijs binnen het Verbond. De VCO komt, net als het hoofdenoverleg voorheen, twee keer per jaar bijeen.

Twee VCO's hebben plaatsgevonden in april en september. De bedoeling van de VCO is dat de hoofden Talmoed Tora en Rimon samen de kerndoelen van het Talmoed Tora onderwijs, zoals die in 2017 door Rimon en alle hoofden onderwijs en besturen van de gemeenten zijn vastgesteld, bespreken en samen bedenken hoe het onderwijs op een hoger niveau gebracht kan worden, door bijv. nieuw lesmateriaal te maken en van elkaar te leren. Rimon is hierbij de coördinator en organisator en bekijkt ook of voorgestelde projecten haalbaar zijn.

In een van de overleggen is geïnventariseerd waar lacunes in lesmateriaal zitten en waaraan behoefte is. Aan het invullen van deze lacunes op de website van Rimon werd in 2019 een begin gemaakt (www.rimononderwijs.nl).

In 2019 heeft ook een personeelwijziging binnen Rimon plaatsgevonden. In april is Lea Abram gestopt als coördinator. In september is zij opgevolgd door Shelly Bodenheimer, hoofd onderwijs van LJG Den Haag. Samen met Anne-Maria van Hilst vervult zij de taken als coördinator.

Communicatie

Aan de nieuwe website is hard gewerkt om de inhoud over te zetten van de oude naar de nieuwe. Ook zijn teksten herschreven en is de website logischer ingedeeld, waardoor onderdelen nu makkelijker te vinden zijn. Het geheel ziet er nu modern uit. De nieuwe website is in april 2019 online gegaan en vervangt de ruim 15-jaar oude website www.levisson.nl

In 2019 is één nieuwsbrief verschenen. Verschillende onderwerpen aangaande het Instituut kwamen aan bod. De nieuwsbrief wordt per mail rondgestuurd. Aanmelden via contact@levisson.nl

Sidra van de Week

Wekelijks wordt een commentaar op de Sidra van de week (parasjat hasjavoea) in het Nederlands per e-mail verstuurd aan belangstellenden. De coördinatie van deze commentaren ligt in handen van rabbijn Tamarah Benima. Een aantal vaste mensen vertaalt de sidra uit het Engels naar het Nederlands. Via de website van het Levisson Instituut kan men zich gratis hierop abonneren. Alle commentaren zijn terug te lezen op de website: www.levisson.nl/toralezingen/sidra-van-de-week/

Bibliotheek

Ook in het verslagjaar kreeg de bibliotheek regelmatig boeken aangeboden uit nalatenschappen en van mensen die hun huis aan het opruimen waren. Met zeer grote terughoudendheid worden boeken geaccepteerd, omdat de boeken binnen de bestaande collectie moeten passen en een goede aanvulling dienen te zijn. De bibliotheek is een gezamenlijke bibliotheek van het Levisson Instituut en de LJG Amsterdam en bevindt zich in het gebouw van LJG Amsterdam. De catalogus is te raadplegen op www.levissonbibliotheek.nl en op www.ljgbibliotheek.nl

Management Team

Naast de dagelijkse gang van zaken hield het Management Team zich in de verslagperiode vooral bezig met de rabbijnopleiding, de nieuwe website, de gang van zaken bij Rimon en het meer bekendheid geven aan het Levisson Instituut.

Het Management Team vergadert regelmatig en daarnaast is er e-mail en telefonisch overleg. Het MT is ook vertegenwoordigd bij de vergaderingen van het bestuur. Tevens houdt het contact met het Nederlands Verbond voor Progressief Jodendom en de besturen van de aangesloten gemeenten.

De directeur houdt drie dagen per week kantoor in de Levissonkamer in het gebouw van de LJG Amsterdam en is op de overige dagen per e-mail bereikbaar: contact@levisson.nl

Samenstelling bestuur, leiding en commissies

In 2019 heeft er een wijziging in het bestuur plaats gevonden. Na acht jaar heeft het bestuur eind 2019 afscheid genomen van Thijs ten Raa als penningmeester. Hij is opgevolgd door Leopold Hertzberger. Het bestuur kwam elke twee maanden bijeen, in totaal zes keer, en hield zich voornamelijk bezig met de toekomst van de rabbijnopleiding, Rimon en de financiën.

De Academische Commissie kwam in 2019 drie maal bijeen, waarvan de eerste keer voorafgaand aan de semicha van Joram Rookmaaker. Naast de twee reguliere vergaderingen werd tevens via e-mail en telefoon overleg gepleegd. Als opvolger van Reinier Munk is Ortal-Paz Saar toetreden tot de Academische Commissie.

De Commissie BeroepsVorming (CBV) vergaderde vijf keer en hield zich vooral bezig met de rabbijnopleiding, het portfolio-examenreglement en het zoeken naar nieuwe leden voor de commissie.

Bestuur

Ella Wijnschenk-Oesterman, voorzitter
Prof. dr. Juliette Walma van der Molen, vice-voorzitter
Dr. Thijs ten Raa, penningmeester (tot 31 december 2019)
Drs. Leopold I. Hertzberger, penningmeester (vanaf 7 oktober 2019)
Mr. David Allick, secretaris
Drs. Liane van Dantzig, lid namens het Verbond

Rooster van aftreden bestuur

Ella Wijnschenk-Oesterman: oktober 2021
Juliette Walma van der Molen: augustus 2020
Leopold Hertzberger: oktober 2022
David Allick: augustus 2020
Liane van Dantzig: september 2021

Management Team

Rabbin mr. Menno ten Brink, decaan
Rabbin Marianne van Praag, hoofd Programma Beroepsvorming
Drs. Francine Püttmann, directeur Algemene Zaken

Academische Commissie

Prof. dr. Irene Zwiep, voorzitter
Rabbin Tamarah Benima, lid
Drs. Carolyn Levisson, lid
Mr. Ernst Numann, lid
Dr. Ortal-Paz Saar, lid (vanaf 1 augustus 2019)
Rabbin Awraham Soetendorp, lid
Rabbin mr. Menno ten Brink, decaan
Rabbin David Lilienthal, ere-decaan
Ella Wijnschenk-Oesterman, voorzitter bestuur

Subcommissie Toelating

Prof. dr. Irene Zwiep, voorzitter Academische Commissie
Drs. Carolyn Levisson, voorzitter Commissie BeroepsVorming
Rabbijn mr. Menno ten Brink, decaan

Commissie Beroepsvorming (CBV)

Drs. Carolyn Levisson, voorzitter
Rabbijn Marianne van Praag, hoofd Programma Beroepsvorming
Jorien Tamse, lid
Judith Goudsmit, lid (vanaf 18 november 2019)
Ella Wijnschenk-Oesterman, toehoorder

Rimon – Liberaal Joods Landelijk Onderwijs Centrum

Anne-Maria van Hilst, coördinator
Lea Abram, coordinator (tot 1 mei 2019)
Shelly Bodenheimer, coordinator (vanaf 15 september 2019)

Vertrouwenspersoon

Marion Alhadeff

Webmasters

Francine Püttmann
Bram Lagendijk (muziekbibliotheek)

Vertrouwenspersoon

Sinds het najaar van 2019 heeft het Levisson Instituut een vertrouwenspersoon. Marion Alhadeff heeft zich bereid getoond om behalve voor het Verbond, ook voor het Levisson Instituut deze functie te vervullen.

Een vertrouwenspersoon is een speciaal daartoe aangewezen persoon bij wie elke persoon bij het Levisson Instituut in vertrouwen zijn of haar verhaal kan doen. Het benoemen van een vertrouwenspersoon is een van de maatregelen ter bevordering van de integriteit van een organisatie. De functie van vertrouwenspersoon is een onbezoldigde functie.

De hoofdtaak van een vertrouwenspersoon is het bieden van een luisterend oor en het adviseren. De vertrouwenspersoon is er niet om te bemiddelen. In beginsel kun je met alle vragen die raken aan integriteit in de breedste zin van het woord, met inbegrip van ongewenst gedrag, terecht. Het hoeft niet altijd om een melding van een schending te gaan. Als je behoefte hebt aan een gesprek of een gedachtewisseling, kun je sparren met de vertrouwenspersoon. Wel is het mogelijk dat in zo'n gesprek wordt vastgesteld dat er geen rol is voor de vertrouwenspersoon. In dat geval kan het zijn dat de vertrouwenspersoon je doorverwijst. De vertrouwenspersoon is onafhankelijk en legt geen verantwoording af.

Iedereen die bij het Levisson Instituut is betrokken of daarvan in dienst is kan een beroep doen op de vertrouwenspersoon.

Tot het verschijnen van dit jaarverslag zijn er geen meldingen geweest bij de vertrouwenspersoon.

Meer informatie over de rol van de vertrouwenspersoon is te lezen op de website:

www.levisson.nl/over-ons/vertrouwenspersoon/

Donateurs

Het Levisson Instituut dankt de trouwe en nieuwe donateurs die in 2019 een gift hebben overgemaakt aan het Instituut. Het aantal donateurs dat zich voor een aantal jaren periodiek heeft vastgelegd, is ook in 2019 gegroeid. Wij zijn hun veel dank verschuldigd.

Dank is ook verschuldigd aan het Nederlands Verbond voor Progressief Jodendom, Stichting Collectieve Maror-gelden, Carel Abas Stichting, Stichting Levi Lassen en LJG Amsterdam.

Intussen blijven wij uw hulp nodig hebben. Wij hopen meer donateurs, stichtingen en fondsen te vinden die ons financieel willen bijstaan om dit opleidingscentrum van het Liberale Jodendom in Nederland te behouden en actief te laten blijven. Uw bijdrage is aftrekbaar als gift aan de ANBI Stichting Robert A. Levisson.

Beleidsplan komende jaren

- Het Levisson Instituut heeft in 2019 subsidie ontvangen uit de Amsterdamse Erfpachtgelden. Deze zijn bedoeld voor drie projecten die de komende vijf jaar worden gerealiseerd: voor de rabbijnopleiding, voor een ba'al tefilla cursus en voor een voorzangers cursus.
- Het Levisson Instituut heeft in 2020 een nalatenschap ontvangen. Het bestuur beraadt zich nog hoe met dit geld de doelstellingen van de Stichting op lange termijn in stand kunnen worden gehouden.

Plannen voor 2020

De plannen voor het jaar 2020 zijn een voortzetting van het huidige beleid:

- De rabbijnopleiding blijft prioriteit houden.
- In 2020 verschijnt de eerste Nederlandse gabbai gids. Dit is de eerste publicatie van het Levisson Instituut en wordt uitgegeven door de stichting Sja'ar, de uitgever van het Nederlands Verbond voor Progressief Jodendom.
- In maart stond een nieuwe bijeenkomst van de Verbondscommissie Onderwijs (VCO) gepland, waarin gezamenlijk gekeken zal worden hoe het Talmoed Tora-onderwijs in Nederland en de taak van Rimon in de toekomst zal worden vormgegeven. Door de coronacrisis is deze bijeenkomst uitgesteld.
- In het najaar 2020 start de voorzangers (sjaliach tsiboer) cursus. Na ruim tien jaar wordt weer met een dergelijke opleiding gestart. Deze cursus valt onder de projecten die met de Amsterdamse Erfpachtgelden gedeeltelijk wordt bekostigd.

- In het najaar zal weer de David Lilienthal-lezing worden georganiseerd, tegelijkertijd met de opening van het academisch jaar.
- We verwachten met een opleiding tot geestelijk verzorger te kunnen beginnen.
- Een nascholing voor de ba'alee tefilla staat later in het jaar gepland.

2. De Financiering

Financieel jaarverslag over het boekjaar 2019

De jaarstukken 2019 zijn op 31 maart 2020 vastgesteld door het bestuur en aansluitend door accountant Kuhlman. Hieronder volgt een samenvatting. De volledige jaarstukken kunnen worden opgevraagd via contact@levisson.nl

Balans per 31 december 2019

<i>Activa</i>		<i>Passiva</i>	
Vorderingen	€ 9.359	Stichtingsvermogen	€ 49.667
Liquide middelen	€ 236.509	Bestemmingsreserve	€ 78.126
		Vooruit ontvangen subsidies en bijdragen	€ 112.516
		Belastingen	€ 493
		Schulden/overloop	€ 5.066
Totalen	€ 245.868		€ 245.868

De *bestemmingsreserve* bestaat uit een vijftal fondsen:

Studentenfonds	€ 25.981
Fonds seminars Israël	€ 15.000
Fonds wetenschappelijk onderzoek	€ 8.841
Opleidingenfonds	€ 14.969
Rimon	€ 13.335

Het Studentenfonds is bedoeld om studenten die op grond van hun persoonlijke situatie behoefte hebben aan financiële ondersteuning, een toelage te kunnen geven voor kosten die rechtstreeks met de studie verband houden. De eerste gelden van het Studentenfonds zijn bijeengebracht als afscheidscadeau voor decaan David Lilienthal toen hij met emeritaat ging als rabbijn van de LJJ Amsterdam.

Het Fonds seminars Israël is in 2005 ingesteld om voor de studenten met enige regelmaat aan een seminar in Israël te kunnen deelnemen.

Voor wetenschappelijk onderzoek, vooral in het buitenland, is in 2005 € 10.000 gereserveerd; in 2008 is een uitkering van € 1.000 gedaan en in 2016 een uitkering van € 159.

In 2007 heeft de Kiwi-Tielens Stichting een schenking gedaan, die in eerste instantie is aangewend voor de opleiding van voorzangers in de periode 2007-2009. Het niet-gebruikte deel ad € 11.895 is gedoteerd aan een bestemmingsreserve voor de lerarenopleiding. In 2011 heeft de Kiwi-Tielens Stichting een schenking gedaan voor de dekking van de kosten van een studiereis van de lerarenopleiding naar Londen eind 2011. Het niet-gebruikte deel ad € 3.074 is toegevoegd aan deze reserve. Het bestuur heeft de reserve opengesteld voor alle opleidingen.

Na 2016 zijn aan bovengenoemde fondsen geen toevoegingen gedaan en ook geen uitkeringen aan studenten gedaan.

In 2013 heeft de Stichting Robert A. Levisson op verzoek van het Verbond (NVPJ) het Liberaal Joods Landelijk Onderwijs Centrum Rimon overgenomen van de Stichting Sja'ar. Rimon heeft als hoofdtak het ondersteunen van het Talmoed Tora onderwijs in alle gemeenten die bij het Verbond zijn aangesloten. In 2019 werd aan de Bestemmingsreserve Rimon € 3.105 toegevoegd.

De Gemeente Amsterdam keerde in 2019 erfpachtgelden uit aan onze Stichting. € 71.000 werd vooruit ontvangen t.b.v. de rabbijnopleiding en € 38.962 t.b.v. de ba'al tefilla opleiding.

Staat van baten en lasten over 2019

<i>Baten</i>		<i>Lasten</i>	
Donateurs	€ 25.535	Personeelskosten	€ 23.279
Subsidies	€ 6.230	Docenten en cursussen	€ 14.053
Semicha	€ 11.315	Semicha	€ 13.136
Collegegelden	€ 3.980	Kosten bestuur/MT/cies	€ 2.143
Rimon	€ 13.600	Rimon	€ 10.495
Negatief exploitatie resultaat	€ 9.863	Bibliotheek en lesmateriaal	€ 103
		Externe communicatie	€ 2.762
		Accountant/loonadministratie	€ 3.327
		Diversen en onvoorzien	€ 1.225
Totalen	€ 70.523		€ 70.523

Wij zijn al onze donateurs en ondersteuners dankbaar. Ik kan hen niet allemaal noemen, maar graag vermeld ik de Carel Abas Stichting, Stichting Marorgelden, het Verbond (NVPJ), de Gemeente Amsterdam, de Stichting Levi Lassen en de LJG Amsterdam welke organisaties onze Stichting ruimhartig hebben ondersteund. Wij verwelkomen graag nieuwe donateurs die het Levisson Instituut gezond houden. Uw bijdrage is aftrekbaar als gift aan de ANBI Stichting Robert A. Levisson.

Leopold I. Hertzberger
penningmeester